

remarques sobre els aplecs de Paret Delgada

per Francesc Roig i Ferran

Núria Olivella, Jaume Miralles i Joan M. Vernet van explicar els esforços d'una munió de persones per a dur a bon terme els Aplecs de Paret Delgada de la Selva del Camp, al número 250-251 de «Serra d'Or», corresponent a juliol-agost del 1980. Permeteu-me matisar, esclarir i proporcionar els antecedents, les dades i els fets que hi manquen. L'addició de nous raonaments ajudarà a comprendre allò que allí no s'acabava de puntualitzar.

Els parlaments de la donació del pas de la Flagellació per part dels selvatans residents fora vila a la Congregació de la Sang en acte públic i presidit per les autoritats locals (1947) es feren en llengua catalana.

Dia 4 de maig del 1952. Per haver-se complert els tres-cents anys del Vot de Vila al seu patró Sant Andreu per haver foragitat el flagell de la pesta bubònica (4 de juny del 1651), Francesc Roig i Ferran dissertà sobre el tema «Panorama general a l'entorn de l'any 1651» en llengua catalana. Va ser un pretext per a parlar del Corpus de Sang i la guerra dels Segadors, entre altres circumstàncies.

28 de desembre del 1952. Homenatge a Verdaguier en ocasió del cinquantenari de la seva mort. Només hi havia, aleshores, un sol teatre per acollir l'acte. L'empresari del cinema, ensems president de l'Ateneu i ex-batlle, no volia deixar la sala. Per fi, i després de projectar-s'hi el film-riu *Cristóbal Colón*, s'engegà la sessió, presidida per l'alcalde, i amb l'assistència i l'actuació del cantant Emili Vendrell. Els oradors, mossèn Ramon Muntanyola i Francesc Roig i Ferran, s'expressaren en llengua catalana. El teatre era ple de gom a gom.

L'obra cíclica «Analecta Selvatana», d'Eufemí Fort i Cogul, és de caràcter històric, no pas religiosa.

La circular «Adesel» no tenia cap lligam amb el Casal Selvatà; era exclusivament el portaveu de l'Agrupació de selvatans residents fora vila. Tanmateix, l'associació tampoc no influïa en la preparació dels Aplecs.

7 de desembre del 1953. Any marià. Francesc Roig i Ferran donà una conferència sobre els orígens litúrgics del teatre medieval al recentment instaurat Casal Selvatà. Tingué l'oportunitat de presentar i comentar el «Misteri del Trànsit e As-

sumpció de Madona Santa Maria», descobert pel selvatà mossèn Joan Pié i Faidella a l'arxiu parroquial de la Selva del Camp l'any 1898.

Els grans Aplecs anaven acompanyats d'un opuscle o llibret, però no d'un fullet.

Sense les catacumbes de l'Església no s'haurien pogut celebrar els Aplecs. Tota la responsabilitat, l'assumí el qui llavors era rector de la parròquia, mossèn Joan Salvat, home provinent de la Federació de Joves Cristians de Catalunya, el qual més d'una vegada fou requerit per la policia i per l'arquebisbe.

El grup Germanor sorgí per iniciativa de mossèn Daniel Barenys, vicari de la parròquia i director del Col·legi Sant Agustí, el qual va aplegar els adolescents postescolars d'ambdós sexes com a perllongament de l'activitat educativa.

Joan Triadú volgué convertir els Aplecs en filials dels concursos literaris de Cantoni-gròs als darrers anys.

La presència del cardenal Arriba y Castro a l'últim Aplec obeí a una ordre del ministeri de la Governació, presa a postrema hora, per tal d'evitar la vinguda de l'abat Escarré. Des d'un principi hom havia pregat al cardenal que hi assistís, com a pastor de la diòcesi, perquè concedís el seu consentiment a la celebració; l'afirmació verbal que féu als visitants, la retractà a la vigília.

Els Aplecs finiren per diverses causes:

a) Per una escissió que hi hagué al grup Germanor, perquè uns volien la confecció d'un pressupost realista segons les seves possibilitats i els altres contractaren gairebé tots els cantants de l'aleshores anomenada nova cançó catalana, actuació que, havent fet que s'estirés més el braç que la màniga, determinà la collecta de Cantoni-gròs per part dels darrers. Tot això originà la formació de dues bosses. La dotació dels premis literaris, de la cançó, dels fotogràfics i del cinema era patrocinada per les entitats oficials, econòmiques i privades de la vila. L'import de les despeses per a l'erectió del monument a Joan XXIII fou d'una quantia prudent.

b) Per l'arrauxament oral de provocació política proferit pel mateix Isidre Fonts, nervi dels certàmens, per tal de compro-

metre i rebentar a posta els futurs aplecs, encara que açò dit sembli una paradoxa. El patronat ja es dissolgué l'endemà.

c) Només mancaven els esdeveniments que es desencadenaren perquè el governador civil tingués el subterfugi per a negar el permís per a l'aplec vinent. El delegat provincial d'Informació l'atorgava, però amb la reserva del que diria l'autoritat governativa, clàusula sinònima del no.

d) El cardenal, davant l'experiència viscuda per l'actitud despectiva amb què se l'havia tractat l'any anterior, tampoc no lliurava el vist i plau per a l'aplec vinent, dintre la seva àrea.

Tingueu en compte que, encara que s'haguessin obtingut les llicències adients —cosa difícil—, mai més no s'hauria aconseguit el ressò i la transcendència a què havien arribat.

Després de transcorregudes no ben bé tres anyades, el sotasignat organitzà, d'acord amb el Casal Selvatà, un cicle de sis conferències sobre el denominador comú de l'educació, en el qual participaren, entre d'altres, Antoni M. Badia i Margarit i Miquel Coll i Alentorn, tots dos posats uns dies abans a disposició del jutjat de guàrdia i alliberats al cap d'unes hores. Sense publicitat, presentant-ho com una taula rodona, sempre suportarem la presència dissimulada d'un delegat d'ordre públic a l'auditori, i forem amonestats dues o tres vegades pel comandant de la guàrdia civil. Els fets de l'últim Aplec no s'havien oblidat.

El grup Germanor comptà amb la col·laboració d'un altre estol de joves entusiastes vinguts de la vila d'Alforja (Baix Camp), població que ha conreat en tot temps una íntegra consciència catalana. Una quarantena de fadrins actius empenyeren uns segons aplecs i concursos literaris al seu poble nadiu per tal de donar la rèplica als de la Selva del Camp, encara que més modestos. Des d'un començament, foren perseverants als cursos de llengua catalana que professava un titular company d'ells, també guardonat a Cantoni-gròs, amb resultats eficients. Per mi, aqueixa va ser la seqüela més positiva dels Aplecs de Paret Delgada.

Heus aquí l'aportació del meu testimoni a la història recent.